

POSTANOWIENIE

Dnia 10 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras

w sprawie **M.P. i in.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 10 czerwca 2026 r.

wniosku obrońcy M. P. i Ł. P.

o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego A.B. od rozpoznania wniosku o
wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego P.K. wyznaczonego do rozpoznania
sprawy V KK 512/25,

na podstawie art. 42 § 4 zdanie pierwsze k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art.
40 § 1 pkt 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

**wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego A.B. od rozpoznania
wniosku o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego P.K.
wyznaczonego do rozpoznania sprawy V KK 512/25.**

UZASADNIENIE

W dniu 8 maja 2026 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy M.P. i Ł.P. o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego A.B. od rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego P.K. wyznaczonego do rozpoznania sprawy V KK 512/25. Podstawą wniosku było z jednej strony niespełnianie przez A. B. wymogu instytucjonalnej bezstronności, prowadzącego w konsekwencji do wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. z

uwagi na powołanie go na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3), a z drugiej strony fakt, iż rozpoznanie przez tego sędziego wniosku o wyłączenie sędziego P.K. od rozpoznania sprawy naruszałoby zakaz *nemo iudex in causa sua*. W tym ostatnim aspekcie wskazano również, że w kasacji podniesiono zarzut rozpoznania sprawy przez sąd obsadzony nienależycie, a to dlatego, iż skład orzekający w całości oparty był na sędziach powołanych w tej samej nieprawidłowej procedurze. W konsekwencji, status sędziego A. B. jest tożsamy ze statusem sędziego P.K. oraz zbliżony do kwestionowanego w kasacji statusu sędziów Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, którzy wydali wyrok w sprawie II AKa 363/22. Zdaniem wnioskodawcy, nie sposób w tej sytuacji zachować obiektywizm, który stanowi podstawową gwarancję dla obywateli. W uzasadnieniu wniosku wskazano także, odwołując się przy tym do treści postanowień Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2025 r. w sprawie III KS 87/22 jak i z dnia 26 października 2023 r. w sprawie II KK 82/23, że sędzia A.B. pierwotnie został powołany na stanowisko sędziego w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, a więc organu mającego de facto charakter „sądu specjalnego”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek jest zasadny.

Przepis art. 41 k.p.k. ustanawiający instytucję *iudex suspectus* przewiduje możliwość wyłączenia sędziego, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Przywołując choćby stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w postanowieniu z dnia 13 października 2021 r., II KO 30/21, wskazać należy, że wyłączenie sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. winno nastąpić nie tylko w sytuacji gdy istnieje okoliczność tego rodzaju, iż mogłaby wywołać wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie, ale również wówczas gdy orzekanie przez sędziego w sprawie mogłoby realnie prowadzić do znacznie poważniejszego uchybienia, tj. naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka (EKPC) i uznania, że taki skład orzekający nie stanowi niezależnego i

bezstronnego sądu ustanowionego ustawą. Taka właśnie sytuacja ma miejsce w tej sprawie.

Jest oczywiste, że okoliczności związane z uzyskaniem statusu sędziego Sądu Najwyższego przez A. B. w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r. w odniesieniu do sędziów Sądu Najwyższego skutkują każdorazowo uznaniem Sądu z ich udziałem za nienależycie obsadzony (por. uchwała trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20). Podkreślić przy tym trzeba, że istotą naruszenia prawa co do ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3), które skutkowało taką tezą uchwały Sądu Najwyższego było to, iż sędziowską część Krajowej Rady Sądownictwa (KRS) wybrano na podstawie znowelizowanej ustawy w taki sposób, iż w konsekwencji wybrani członkowie KRS byli z nadania sił politycznych a nie reprezentowali środowiska sędziowskiego; skutkiem tej noweli oraz takiego sposobu wyboru było zwiększenie członków KRS z nadania sił politycznych do 23 członków KRS na 25 ogółem (por. także m.in. wyrok TSUE z dnia 19 listopada 2019 r., C-585-18, pkt 139-143, 153; wyrok ETPC z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce, skarga nr 43447/19, pkt 230-258).

Na podstawie podjętej i obowiązującej uchwały z dnia 23 stycznia 2020 r. już wielokrotnie wyłączano tego sędziego w postępowaniach prowadzonych przed Sądem Najwyższym (m.in. postanowienia: z dnia 28 maja 2025 r., III KK 436/24; z dnia 20 maja 2025 r., V KK 139/25; z dnia 14 maja 2025 r., I KK 336/24). Nie ma podstaw prawnych, aby inaczej postrzegać tę kwestię w niniejszej sprawie.

Rację ma także autor wniosku co do tego, że rozpoznanie przedmiotowego wniosku przez sędziego SN A. B. doprowadziłoby do sytuacji objętej zakazem *nemo iudex in causa sua*. Przypomnieć należy, że nie tylko SSN A. B., jak i P. K., co do którego złożono wniosek o wyłączenie został złożony w tej sprawie, ale również orzekający w tej sprawie sędziowie sądu odwoławczego zostali powołani do pełnienia urzędu na stanowisko sędziego przez Prezydenta RP na wniosek KRS, ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., a więc pozostają w tej samej sytuacji prawno-ustrojowej. Nie bez znaczenia jest wreszcie i to, że sędzia A.B. nie tylko powołany został na stanowisko sędziego na wniosek Krajowej

Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy o KRS z 2017 r., ale nadto powołanie to nastąpiło do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, a więc do organu, który nie jest sądem, o czym w sposób jednoznaczny wypowiadał się już Europejski Trybunał Praw Człowieka (por. choćby wyrok z dnia 23 listopada 2023 r., Wałęsa przeciwko Polsce), czy Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE – por. np. wyrok TSUE z dnia 23 grudnia 2023 r., C-718/21).

W konsekwencji nie można było również pominąć – w kontekście prowadzonych w tym miejscu rozważań – okoliczności, które doprowadziły do jego obecnego orzekania w Izbie Karnej Sądu Najwyższego, a więc przeniesienia go do legalnej Izby Sądu Najwyższego decyzją osoby pełniącej funkcję Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, w sposób stanowiący ominięcie wymogów określonych w art. 179 Konstytucji RP (zob. postanowienia: Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2025 r., sygn. akt III KS 87/22; z dnia 26 października 2023 r., II KK 82/23 oraz z dnia 7 marca 2024 r., IV KK 571/23). Sąd Najwyższy w tym składzie wyrażony w powołanych wyżej orzeczeniach pogląd i jego argumentację w pełni podziela.

Z tych powodów koniecznym stało się wyłączenie sędziego A.B. od rozpoznania wniosku w przedmiocie wyłączenia SSN P.K., tak aby strona miała prawo do rozpoznania wniosku o wyłączenie przez sąd w znaczeniu konstytucyjnym i konwencyjnym. Jest oczywiste, że sprawa ta nie powinna trafić do referatu żadnego innego sędziego powołanego w konstytucyjnie wadliwej procedurze.

Jarosław Matras

[WB]

[r.g.]